

ארי סלע

מוסקה יורו

פרק 1

מוסקיירו, ברזיל, ניסן ה'תשפ"ב.

הגופה העטופה בארון העץ האפילה על הבור שנכרה בקצה המרוחק של בית הקברות. אריאל פנה לעבר הקברן המבוגר, שידו כמו הייתה עשויה מאותו החומר של המעדר הוותיק אותו הוא החזיק.

"עדיף שאנחנו נכסה אותו".

"אתה מעדיף?"

אריאל לא ידע אם הוא באופן אישי אכן מעדיף. הייתה זו הפעם הראשונה בה הוא משתתף בהלוויה מקרוב כל כך; וודאי שלא הזדמן לו מעולם לטמון גופת נפטר. אבל הוא ידע את החשיבות הרבה שיש לכך בהלכה היהודית, אותה הוא בא לייצג במקום זה.

"כן, אני מעדיף", הוא ענה לקברן, עיניו מלוות את הארון החתום, שכעת נתחב לאדמה הדוממת. גופת יהודי אלמוני שעזב את העולם ללא קרוב לצידו, וללא קהילה שתדאג לו לקבורה יהודית כשרה.

האיש הושיט לו את המעדר, מסמן לפועל סמוק הלחיים

לאפשר לבחורים היהודים שניצבו שם, לתת לנפטר את צרכיו האחרונים. הפועל פסע אחורה, מפנה את מקומו לבחור הנוסף שעמד שם, והושיט לו אף הוא את המעדר שאחז. "שמחה, יאללה, תפוס את המעדר", אריאל עודד את הבחור, המהסס עדיין.

הוא החל לגרוף את רגבי האדמה שהמתינו בסמוך לבור. שמחה הצטרף. שמעון עמד מאחור, ומלמל: "אם היה לי מעדר, הייתי מצטרף אליכם גם אני". הפועל סמוק הלחיים הופיע פתאום עם כף גדולה, מושיט אותה לעברו, כאילו הבין את המשפט שאמר בעברית.

"טוב, אני גם כן מצטרף", הודיע שמעון לנוכח הכף המושטת. הם לא היו מיומנים כמו הקברנים הוותיקים, אבל הם עבדו בחריצות, והזיעו תחת החליפות הכהות. הקברנים המתינו בסבלנות. למקצוע כזה דרושים כבוד ורגישות, והם אפשרו לבחורים היהודים לשלב את מנהגיהם, מבלי להפריע.

"קדיש נאמר כבר בבית חב"ד, כשיהיה לנו מניין". אריאל הזדקף, מאפשר לשמעון להשלים את המלאכה עם ריקון הכף האחרונה. הוא הושיט את המעדר לקברן המבוגר, ונפרד מהם עם כמה מילות תודה בפורטוגזית, מלווה במבטא ישראלי קל. הוא חיפש את האדם הנוסף שעמד לצידם. כעת לא ראה אותו. הוא תהה אם הוא זה שיצר את הקשר עם הקברנים, ובעקבותיו, אלו עם הרב מענדל. "בואו נזוז", זירז אותם אריאל. הוא החל לפסוע לעבר היציאה, נעליו מתאבקות בהליכה על פני שטח האדמה החשוף, שחצץ בין הקבר הטרי לקברי הנוכחים. אחר כך הוא פסע במהירות על שביל השיש, שסבב את מצבות בית הקברות. הם הצליחו לשכנע את האחראי לקבור את הנפטר בקצהו של בית העלמין, רחוק

ככל הניתן משאר הקברים. זה היה המעט שהם יכלו לעשות במצב הזה.

כשעברו דרך השער, אספו מהשומר את הדרכונים שהפקידו בידו בכניסה. הם יצאו אל הרחוב, ותרו אחרי מונית שתחזיר אותם אל ההוסטל בו השאירו את חפציהם. "יש איזושהי שלוה בבית קברות", אמר שמעון, מקשיב להמולת הרחוב שהחלה שוב להישמע. אריאל הניף את ידו, וסימן למונית שהתקרבה אליהם לעצור. "כן, רק שהדרך לשם לא כל כך שלוה, בדרך כלל". המונית נעצרה בסמוך לשפת המדרכה. החלון הקדמי נפתח, ואריאל שאל-ביקש: "הוסטל ניקאווגה". הנהג סימן להם לעלות.

"עשרה ריאל", הודיע הנהג, כשאריאל נותר על עומדו.

אריאל פתח את הדלת הימנית, והתיישב בסמוך לנהג. "כנסו מאחורה", הוא אמר לשני חבריו, שלטשו מבט נדהם במכונית שנכנסה לרחוב השמש בשעטה. "איך שאנשים נוהגים פה", מלמל שמעון, תוך שהוא משתחל למושב שמאחורי הנהג. שמחה התיישב מאחורי אריאל. "משוגעים לגמרי", אמר, וגרם לאריאל לסובב את ראשו לכיוון המכונית, שדהרה לכיוון בו עמדו.

המכונית, שהייתה בצבע אפור כהה, התקרבה במהירות. אריאל עוד הספיק להבחין בקנה שחור צף לפתע מהחלון הפתוח, ופונה לעברם. צרור יריות נורה מהמכונית שחלפה על פניהם בלי להאט. נפץ עז נשמע, ואריאל חש בהדף אוויר חם מכה על פניו. החלון הסמוך לנהג התחורר מהקליעים, ורשת של סדקים כיסתה אותו.

הנהג פלט צווחה. שמחה, שישב מאחוריו זעק אף הוא, ושמעון ישב קפוא, חיוור כמת. ליבו של אריאל הלם בפראות. הוא

העביר את ידו על פניו, סימנים דקים של דם נמרחו עליה, אך הוא לא חש כל כאב. אריאל הפנה את מבטו לעבר הנהג, שצווח בהיסטריה. על צווארו זלגו נחלי דם דקים. עיניו בלטו מחוריהן, הוא צעק בפורטוגזית, ואריאל הסיק שהוא חושש שהכדורים פגעו בו, וסופו קרב.

כל סיפורי האימה ששמע על ברזיל צפו כעת בראשו ושיתקו את מחשבותיו. הנהג הפשע חוגג ברחובות, חוטפים, מאפיות, התנקשות--- הוא ניצר את ראשו, וניסה לחשוב לרגע בהגיון. קודם כל - להתקשר לעזרה. הוא הוציא את הפלאפון הקטן מכיסו. אצבעותיו הרועדות לא הצליחו לפתוח את הנעילה. 'זה שוב הפלאפון של שמעון' הוא רטן במתח. 'המכשירים האלו כל הזמן מתחלפים ביננו'.

הוא פנה אל הנהג. "מה המספר של האמבולנס?" הוא לא שם לב שהוא צועק. הנהג השתק מצווחותיו, והביט בו. "אחת תשע שתיים", ענה, ושב לצווח וליילל, מביט בדם שנמרח על כף ידו, אחרי שמישש את צווארו. אריאל חייג את המספר, והסתובב אל שמעון ושמחה. לא היו עליהם סימני פציעה. "נפצעתם?" שאל, מצפה לשמוע את קולם. שמעון ישב עדיין הלום וחיוור, ושמחה, שהתעשת מעט, ענה: "תגיד לנו אתה, איך אנחנו נראים?"

אריאל בחן אותם בדקדוק, מנסה לאתר פצע שחמק מעיניו. "אתם נראים בסדר", אמר. צליל החיוג נדם, ומישהו ענה מעבר לקו. אריאל ניסה לאסוף את מילותיו. איך הוא מתאר את מה שקרה עכשיו? זו לא תאונה, לא גניבה וגם לא הטרדה של שכן. לבסוף הוא פשוט אמר: "ירו עלינו", המוקדן, שלא נשמע נרגש במיוחד, שאל: "איפה אתם נמצאים?" אריאל הביט בעד החלון. "ליד בית הקברות", השיב. "איזה בית קברות?" אריאל הציץ שוב החוצה. "ליד, ליד החוף".

”אהה”. אישר המוקדן.

”יש פצועים?” אריאל הציץ בנהג. ”כן”. הוא לא ידע מה מצבו של האיש, שפתאום עצם את עיניו, והשתתק. ”אני מוציא קריאה, חכו שהצוות יגיע אליכם”, אמר המוקדן.

אריאל קיווה בכל מאודו שתכף הוא יתעורר, ויצחק על החלום הנורא. שמעון פתח סוף סוף את פיו. ”יש לך סימנים של דם על הפנים”, הוא אמר, קולו אחוז אימה. ”משהו רציני?” שאל אריאל. הוא לא ידע מה מצבו שלו, ואיך הוא נראה. שמעון הניד את ראשו לשלילה לאט.

”מה שלום הנהג?” סימני הבעתה על פניו של שמחה הפכו לסימני חרדה. ”מה שלומך?” שאל אריאל בפורטוגזית. הנהג פקח את עיניו בתשישות, והטה את פניו הפצועות כלפי אריאל.

אריאל ניסה לראות את מצב הפגיעה של האיש, אך הוא לא הצליח להבחין בכך מתוך המכונית. צד הפנים והצוואר שפנה לחלון ממנו חדר הירי היה מלוכלך בדם. לא היה לו ידע ברפואה, אבל הוא תיאר לעצמו שאם הנהג היה נפגע ישירות בצוואר, פגיעה כזו מן הסתם הייתה מסתיימת במוות מהיר, ולכל הפחות לא הייתה משאירה אותו עם הרבה כוח לצעוק.

כנראה שגם הנהג העביר בראשו חישוב דומה, וזה גרם לו להירגע באופן יחסי. אריאל יצא מהמונית כדי לראות את מצבו של הנהג יותר בבירור. את הרכב הוא הקיף בלי להרגיש את גופו, דורך על שברי הזכוכיות שהיו מפוזרות על הכביש. הוא בחן בעיון את הפצע המדמם, ונשם בהקלה. הוא לא יכול לקבוע זאת בוודאות, אבל נראה לו שהמצב לא כל כך קריטי. קרה להם נס, אם כן!